

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

05 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofci Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Plămădeală Ghenadie, Boico Victor

juducând în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Bălți, Ioniță Tatiana, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 februarie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Pușcaș Denis XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 30.07.2021 - 21.09.2021 (prima instanță);
2. 12.10.2022 - 23.02.2022 (instanța de apel);
3. 16.05.2022 - 05.07.2022 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 21 septembrie 2021, cauza fiind examinată în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Pușcaș Denis a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (1) Cod penal la pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale ce constituie suma de 25000 lei.

A fost admisă solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 128 lei.

De asemenea, a fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Pușcaș Denis la data de 02.07.2021, în jurul orei 03:42, aflându-se în adiacentul clubului de noapte „Bentli”, situat pe adresa str. Conev 34 din mun. Bălți, loc care conform art. 131 din Codul penal se atribuie la loc public, din intenții huliganice, ignorând circumstanțele cu caracter public ce asigură o ambianță liniștită în societate, prin încălcarea într-un mod demonstrativ a ordinii publice, bazată pe respectarea normelor de drept și conviețuire socială, care asigură securitatea publică și personală a cetățenilor, dându-

și seama de caracterul și gradul prejudiciabil al acțiunilor sale și fiind conștient de consecințele ce pot surveni, după ce și-a satisfăcut necesitățile fiziologice într-un loc public în prezența mai multor persoane prezente afară și fiindu-i făcută observație în acest sens, a intrat în discuție cu mai multe persoane, după care, fără careva motive a generat discuția, într-un conflict în cadrul căruia, acționând cu o agresivitate excesivă și având un comportament neadecvat și provocator manifestat prin adresarea cu cuvinte vulgare în adresa celor din jur și amenințarea lor cu aplicarea violenței fizice, s-a năpustit asupra persoanelor prezente la conflict, unde s-a dezbrăcat din haine până la brâu, iar după ce paznicii clubului de noapte Cemîrtan Igor și Ivanov Alexandru au intervenit să-l liniștească pe Pușcaș Denis, ultimul i-a amenințat pe aceștia cu aplicarea violenței fizice, opunându-le rezistență lor.

Ulterior, continuându-și acțiunile sale huliganice, dânsul s-a apropiat de automobilul de model „KIA”, de culoare gri, cu n/î XXXXX care aparține lui Cristea Ciprian și care la acel moment era parcat lângă clubul de noapte „Bentli”, fără careva motive, a aplicat mai multe lovituri cu pumnii peste automobil, deteriorându-i mai multe părți componente, acțiuni intenționate prin care Pușcaș Denis a încălcat ordinea publică, deosebindu-se printr-o obrăznicie deosebită.

Prima instanță a calificat acțiunile inculpatului Pușcaș Denis în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, după indicii calificativi: huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și de opunerea de rezistență violentă altor persoane care curmă actele huliganice, acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către avocatul Uncu Natalia cu inculpatul Pușcaș Denis, solicitând casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de amendă, în mărime minimă de 413 unități convenționale.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- în acțiunile inculpatului Pușcaș Denis sunt prezente mai multe circumstanțe atenuante și anume: căința sinceră, săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni, faptul că, inculpatul anterior nu a fost tras la răspundere penală, contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, recunoașterea vinovăției, examinarea cauzei în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

- sentința adoptată este inechitabilă, deoarece la stabilirea pedepsei penale, instanța urma obiectiv să examineze și să stabilească o pedeapsă sub formă de amendă mai mică, or, inculpatul, la data săvârșirii infracțiunii avea vârsta de 20 ani, nu este încadrat în câmpul muncii, anterior nejudecat, a recunoscut vina și se căiește sincer de cele întâmplate, astfel amenda aplicată este o povară prea grea pentru ultimul;

- pedeapsa stabilită sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale este una prea aspră, cuantumul căreia este exagerat în raport cu

circumstanțele ce vizează personalitatea inculpatului, starea financiară și atitudinea față de fapta comisă;

- la stabilirea pedepsei, instanța de apel nu a constatat ca circumstanță excepțională săvârșirea infracțiunii de către persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 ani.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 februarie 2022, a fost admis apelul, casată parțial sentința în latura pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Pușcaș Denis pe învinuirea în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, în baza art. 2 a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prezenta cauză a fost judecată de către prima instanță în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, acceptate în corespundere cu alin.(3) a normei indicate de către inculpatul Pușcaș Denis prin cererea depusă personal până la începerea cercetării judecătorești, acesta fiind audiat a recunoscut pe deplin vinovăția adusă pe faptul comiterii infracțiunii imputate.

Totodată, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă sentința primei instanțe în partea încadrării juridice a acțiunilor inculpatului Pușcaș Denis în baza art. 287 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel a notat că prin intermediul avocatului Uncu Natalia, inculpatul Pușcaș Denis a depus o cerere scrisă personal, prin care a solicitat aplicarea Legii privind amnistia și încetarea procesului penal.

În acest sens, instanța de apel a remarcat că la data de 31 decembrie 2021 a intrat în vigoare Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la promulgarea independenței Republicii Moldova.

În continuare, instanța de apel a menționat că potrivit sancțiunii art. 287 alin. (1) Cod penal, fapta incriminată inculpatului Pușcaș Denis se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 1050 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani, adică se încadrează în limita prevăzută de lege în vederea aplicării actului amnistiei.

De asemenea, s-a reținut că infracțiunea incriminată în baza art. 287 alin. (1) Cod penal nu se enumeră printre cele care potrivit art.6 al Legii nr.243 din 24.12.2021 sunt exceptate de la aplicarea amnistiei.

Astfel, instanța de apel a conchis că în circumstanțele cauzei se întrunesc condițiile de aplicare a actului amnistiei în privința inculpatului Pușcaș Denis în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la promulgarea independenței Republicii Moldova.

4. Decizia instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Bălți, Ioniță Tatiana, care în temeiul

art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

- nu este de acord cu soluția instanței de apel, din motiv că odată cu finalizarea examinării cauzei penale conform normelor de procedură penală, instanțele de judecată adoptă una din următoarele sentințe: de achitare conform art. 390 Cod de procedură penală, de încetare conform art. 391 Cod de procedură penală, și de condamnare conform art. 389 Cod de procedură penală;

- unica soluție legală în rezultatul examinării cauzei penale în cazul aplicării prevederilor Legii nr. 243, o reprezintă adoptarea unei sentințe de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal;

- adoptarea unei sentințe de încetare a procesului pe motivul intervenirii amnistiei, aplicarea amnistiei cu emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal nu se regăsește în conținutul art. 391 Cod de procedură penală;

- instanța de apel nu și-a argumentat hotărârea în baza cărei norme de procedură penală încetează procesul penal, or în conținutul art. 391 Cod de procedură penală, temeiul de încetare – intervenirea amnistiei nu se regăsește, iar existența circumstanțelor care exclud urmărirea penală la fel nu include amnistia ca temei de încetare, deoarece aceste circumstanțe trebuie să fie expres prevăzute de lege.

5. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce

împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; **dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate** și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare. Colegiul penal constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Din textul recursului declarat, se atestă că recurentul critică decizia instanței de apel prin prisma temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, sub aspectele că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Verificând legalitatea deciziei atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că în speță și-a găsit confirmarea temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin prisma faptului că **hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.**

Colegiul penal lărgit menționează că la 24 decembrie 2021 a fost adoptată și la 31 decembrie 2021 a intrat în vigoare Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în continuare Legea nr. 243.

Mai mult, Colegiul penal lărgit atestă că amnistia, este actul de clemență al puterii legiuitoare, care, conform art. 107 Cod penal, are ca efect **înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei** fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel prin decizia adoptată a dispus că: *„Se încetează procesul penal în privința lui Pușcaș Denis XXXXX, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, în baza art. 2 a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”*(f.d. 113, 116).

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel la adoptarea deciziei în speță, nu a ținut cont pe deplin de prevederile legii nominalizate și a Codului de procedură penală, coraportate la circumstanțele cauzei.

În acest sens, Colegiul penal lărgit notează că instanța de apel la adoptarea soluției în speță nu a ținut cont că, pronunțarea unei sentințe (hotărâri) de încetare a procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei în temeiul art. 391 alin. (1) pct.

6) Cod de procedură penală, când –„*există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală*”, poate avea loc doar dacă pe parcursul judecării cauzei, în ședința preliminară, se constată aplicabilitatea Legii nr. 243, iar inculpatul își manifestă acordul privind încetarea procesului penal în privința sa, în baza acestui temei.

Or, acest fapt, rezultă din contrapunerea și interpretarea prevederilor art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, ce stipulează că: – „*Dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art.332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă*”, precum și a art. 332 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, care prevede că: - „(1) **În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.275 pct.5)–9), 285 alin.(2), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (5) În cazul prevăzut la art.275 pct.4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit**”, art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că: „**Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art.275 pct.4)–9) din prezentul cod**”, și art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, care prevede că: – „*Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia*”.

Or, în ipoteza în care în procesul judecării cauzei, după ședința preliminară, inclusiv la faza judecării apelului, instanța de judecată constată aplicabilitatea Legii nr. 243, atunci instanța de judecată care examinează cauza, poate pronunța în privința inculpatului, fie o sentință de achitare conform prevederilor art. 390 Cod de procedură penală, dacă se constată nevinovăția inculpatului, fie o sentință de condamnare, conform prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, **cu stabilirea pedepsei și liberarea de executarea acesteia în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.**

Prin urmare, având în vedere argumentele expuse supra, Colegiul penal lărgit consideră că în speță este incident temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În consecință, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a adoptat o soluție greșită, având în vedere circumstanțele particulare ale cauzei, prin ce a fost afectată soluția adoptată și astfel, recursul declarat de procuror urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În acest context, Colegiul penal lărgit indică că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

6. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și chestiunile esențiale supuse atenției sale, și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, nominalizate în prezenta decizie, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Bălți, Ioniță Tatiana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 februarie 2022, în cauza penală privindu-l pe **Pușcaș Denis XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei în Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **15 iulie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie

Boico Victor